

JIŘÍ GLET

*Zajímavá a záhadná
místa na Moravě
a ve Slezsku*

Zajímavá a záhadná místa na Moravě a ve Slezsku
Jiří Glet

1. vydání

vydáno v lednu 2020 jako 95. publikace

vydal Pavel Kohout (www.kknihy.cz)

ISBN 978-80-7570-169-5 (epub)

ISBN 978-80-7570-170-1 (mobi)

ISBN 978-80-7570-171-8 (pdf)

Obsah

1. Slezskoostravský hrad na soutoku řek Lučiny a Ostravice.....	6
2. Landek, místo kde se již v pravěku topilo uhlím, Landecká venuše ..	8
4. Naučnou stezkou Mionší za krásnou přírodou beskydského pralesa	11
5. Záhada kamenných kouli v beskydském lomu Megoňky.....	12
6. Opava, bílá perla Slezska.....	13
7. Zámek v Bruntále byl sídlem německých rytířů.....	15
8. Na zámku v Kuníně studoval František Palacký	16
9. Štramberk bývá nazýván Valašským betlémem	18
10. Zlatokopecký skanzen ve Zlatých Horách.....	20
11. Rejvíz	21
12. Romantický hrad Bouzov	22
13. Rešovské vodopády	23
14. Tři tajemné hrady v Jeseníkách.....	24
15. Barokní kašny, orloj a sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci	25
16. V Předmostí u Přerova sídlili lovci mamutů.....	27
17. Skanzen Příkazy	29
18. Hrad Šternberk byl přepychovým aristokratickým sídlem	30
19. Poutní místo Svatý Hostýn.....	31
20. Barokní, arcibiskupský zámek v Kroměříži.....	32
21. Pustevny a Radhošť	35

22. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.....	36
23. Karafiátova naučná stezka, valašskou krajinou za autorem Broučků	38
24. Pulčínské a Čertovy skály.....	39
26. Zámek Lešná a zoologická zahrada	42
27. Velehrad, poutní místo s cyrilometodějskou tradicí	43
28. Archeoskanzen v Modré	44
29. Hrad Buchlov je jedním z nejstarších královských hradů na Moravě	46
30. Zámek Buchlovice je nejkrásnější italskou barokní vilou ve střední Evropě.....	47
31. Zámek a skanzen ve Strážnici.....	48
32. Hodonín je krásným městem na řece Moravě.....	50
33. V Mikulčicích stávalo významné velkomoravské slovanské hradiště	52
34. Na soutoku Dyje a Moravy stávalo velkomoravské slovanské hradiště Pohansko	53
35. Lednicko – valtický areál.....	54
36. Novogotický zámek Lednice	55
37. Barokní zámek Valtice.....	56
38. Romantické stavby v Lednicko – valtickém areálu	58
39. Barokní zámek v Mikulově.....	61
40. Pálavou ke dvěma hradům	62
41. Dolní Věstonice a Věstonická Venuše.....	64

42. Znojemská rotunda Panny Marie a sv. Kateřiny je naší nejstarší obrazárnou.....	66
43. Brněnská Stará radnice	67
44. Moravský kras je krajem nevšedních krás	68
45. Zámek v Rájci – Jestřebí.....	71
46. Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad Sázavou	71
47. Pernštejn, nikdy nedobytý středověký hrad	72
48. Bazilika sv. Prokopa a židovská čtvrť v Třebíči.....	73
49. Starobylé město Jihlava	74
50. Kralická tvrz a Památník Bible kralické	76
51. Barokní zámek Jaroměřice nad Rokytnou	77
52. Gotický hrad Roštejn	79
53. Pohádkové město Telč	80
Další knihy autora	82

1. Slezskoostravský hrad na soutoku řek Lučiny a Ostravice

Ostrava, hlavní město Moravskoslezského kraje, třetí největší město v ČR, je významným obchodním, kulturním a sportovním centrem severní Moravy. První písemná zpráva o městě pochází z roku 1267, kdy Moravská Ostrava jako součást Hukvaldského panství přináležela olomouckému biskupství. První písemná zpráva o osadě na druhém břehu řeky Ostravice, dnešní Slezské Ostravy, pochází již z roku 1229.

Na přelomu 19. a 20. století se Ostrava stala jedním z nejdůležitějších průmyslových a hospodářských měst Rakousko – Uherska. Jako první město těžkého průmyslu byla Ostrava známá až do první poloviny devadesátých let 20. století. Snad žádné město v ČR po roce 1989 nezaznamenalo takový přerod jako Ostrava. Zanikly některé průmyslové závody těžkého průmyslu a na území města bylo vytěženo poslední uhlí. Tisíce hutníků a horníků bylo rekvalifikováno a uplatňuje se v jiných průmyslových odvětvích. Ostrava zkrásněla a přibývalo zeleně. Bylo rekonstruováno a opraveno mnoho domů nejenom v centru města. Ostrava dnes těží taky ze své výhodné polohy poblíž hranic s Polskem a nedaleko hranic se Slovenskem. Jsou zde dobře zachované technické památky, které ocení zejména návštěvníci věnující se industriální turistice.

V Ostravě je celá řada turisticky atraktivních cílů a rovněž turistické atrakce určené hlavně pro rodiny s dětmi. Jen namátkou zde uvedu Slezskoostravský hrad, zoologickou zahradu a nedaleký důl Michal. Na Masarykově náměstí má sídlo Ostravské muzeum s hodnotnými sbírkami, které jsou věnovány zejména historii města a jeho hornické tradici. Turisté mohou taky navštívit Dolní oblast Vítkovic, nebo vrch Landek, nad soutokem řeky Ostravice s Odrou, který je proslavený nálezem Landecké venuše. Na Landeku se nachází rekreační a sportovní areál Landek Park, jehož součástí je bývalý důl Anselm, kde bylo zřízeno Hornické muzeum.

Slezskoostravský hrad

Slezskoostravský hrad, stojící na soutoku řek Lučiny a Ostravice, který je doložen již v roce 1297, nechala vystavět těšínská knížata. Hrad střežil starou zemskou stezku z Opavy přes Hlučín a Těšín do Krakova. Tento hrad se stal po určité době pohraničním hradem mezi Českým a Polským státem.

V polovině 16. století slezský šlechtic Jan Sedlnický z Choltic nechal hrad přestavět na renesanční zámek. Tento šlechtic jako hejtman Těšínského kraje z hradu učinil významné mocenské centrum na Těšínsku. Za třicetileté války byl hrad vydrancován dánskými a švédskými vojsky a počátkem 18. století přešel do vlastnictví šlechtického rodu Wilczků. Wilczkové však na hradě nikdy nesídlili, ale těžbou uhlí v okolí hradu jej vědomě ničili. V důsledku poddolování hrad klesl asi o 16 m a měl být pak dokonce zbořen. Teprve počátkem 21. století byl hrad nákladně zrekonstruován.

V hradní věži jsou umístěny expozice věnované historii hradu, městu Ostravě, husitství, třicetileté válce a domácnostem našich předků. Je zde taky expozice panenek v krojích. Ve sklepních prostorech hradu jsou akvária se sladkovodními rybami, muzeum čarodějnic, expozice práva útrpného s mučírnou a rovněž další expozice, věnována permoníkům a čertům v podzemí Slezskoostravského hradu. Na hradních terasách jsou vyhlídkové plošiny, odkud je pěkný výhled na město a Beskydy. Hrad se stal významným kulturním centrem města Ostravy, konají se zde koncerty, hudební festivaly, divadelní představení, nejrůznější výstavy, trhy a jarmarky.

Dolní oblast Vítkovic

Dolní oblast Vítkovic, tuto vynikající technickou památku, tvoří důl Hlubina, vysoké pece a koksovna Vítkovických železáren. Dolní oblast Vítkovic, která bývá taky nazývána „ostravskými Hradčanami“ se stala kulturním centrem s ateliéry, zkušebnami a sály pro pořádání koncertů a výstav. Opravdovým klenotem je pak hala Gong. Přestavbou

historického plynojemu zde vznikla vynikající koncertní síň s kapacitou 1500 diváků. V Dolní oblasti Vítkovic se každoročně koná náš největší hudební festival Colours of Ostrava a rovněž celá řada dalších sportovních a kulturních akcí a nejrůznějších výstav.

2. Landek, místo kde se již v pravěku topilo uhlím, Landecká venuše

Na severovýchodním okraji Ostravy, nad soutokem řek Odry a Ostravice, se táhne zalesněný vrch Landek 280 m n. m., který je výraznou krajinnou dominantou.

Na Landeku již lovci mamutů topili uhlím

Právě na Landeku vystupovaly sloje černého uhlí až na zemský povrch. Do dějin lidstva se Landek zapsal před 23 tisíci lety, kdy se zde utábořili lovci mamutů a jejich tábořiště bylo objeveno v roce 1924. Došlo zde taky k unikátnímu objevu, neboť archeologickými nálezy zbytků ohořelého uhlí v popelu pravěkého ohniště bylo prokázáno, že již lovci mamutů na Landeku jako první na světě používali černé uhlí k udržování ohně na svém ohništi.

Landecká venuše

V roce 1953 tu byla nalezena proslulá Landecká nebo taky Petřkovická venuše, kterou neznámý pravěký umělec vytvořil před 23 tisíci lety. Jedná se o torzo ženské postavy vyřezané z krevele. Landecká venuše se vyznačuje štíhlými, téměř moderními liniemi a je překrásnou ukázkou pravěkého umění. Originál sošky je dnes uložen v brněnském Zemském muzeu a její věrnou kopii si můžete prohlédnout v Ostravském muzeu na Masarykově náměstí v Ostravě. Cena proslulé Landecké venuše se odhaduje, ano čtete dobře, na 50 miliónu Eur.

Další osídlení na Landeku

Na Landeku, strategickém místě, kde se z polských rovin vstupuje do Moravské brány, již v 10. století stávalo významné slovanské hradiště. Ve středověku zde stával hrad opavských knížat, který pak byl v 17. století částečně rozbořen, neboť se stával útočištěm různých loupežnických band. Později dostali poddaní povolení používat hradní zdivo na stavbu svých obydlí, takže časem po hradu nezbyla ani stopa.

Na Landeku se začalo dobývat černé uhlí v roce 1782 a pak zde byl vybudován důl Anselm, ve kterém se sice již uhlí netěží, ale v jeho areálu bylo otevřeno Hornické muzeum, které rozhodně stojí za vaši návštěvu. Dnes na Landeku stojí dřevěná rozhledna, ze které je pěkný pohled na Ostravu a Beskydy.

Hornické muzeum a Landek Park

Hornické muzeum je součástí rekreačního a sportovního areálu Landek Park. V Hornickém muzeu si můžete prohlédnout expozice, ve kterých je zdokumentována více než dvě stě let stará historie dobývání uhlí na Ostravsku. Můžete si taky prohlédnout expozici o historii osídlení Landeku, nebo dětmi velmi vyhledávanou rekonstrukci sídliště lovců mamutů. V Landek Parku je například taky několik hřišť, sportovní hala, dětská lanová dráha, mini zoo a síť cyklostezek. Landek je zkrátka místem poučení a zábavy pro celou rodinu.

3. Archeoskanzen Chotěbuz – Podobora

V chotěbuzských lesích, na břehu řeky Olše nedaleko Českého Těšína, stávalo v době halštatské a bronzové pravěké hradiště. Na jeho místě pak v 8. až 11. století stávalo slovanské hradiště. Jedná se tak o jednu z nejvýznamnějších pravěkých a raně středověkých památek Těšínského Slezska.

Archeoskanzen v Chotěbuzi – Podobore

Dnes zde stojí Archeoskanzen Chotěbuz – Podobora, který je replikou slovanského hradiště. Skanzen sestává z hradby a palisády, několika obytných objektů, halové stavby, multifunkční vstupní budovy a vstupní brány s mostem a věží, která je dominantní stavbou celého Archeoskanzenu. Zdejší keramická dílna s pecí a hrnčířským kruhem je využívána pro nejrůznější kulturní akce. V Archeoskanzenu jsou součástí prohlídky ukázky dobových předmětů, starých řemesel a typických obydlí tehdejší doby.

Z Archeoskanzenu se po zeleně značené turistické cestě dostanete do zdejší krásné obory, vydáte-li se po žlutě značené turistické cestě, dojdete k zámku v Chotěbuzi. Zámek byl původně renesanční stavbou z druhé poloviny 16. století, který byl v 19. století přestavěn a dostal jednoduchou nevýraznou fasádu. Zámek není veřejnosti přístupný. V sousedství zámku však stojí věž hláska pocházející z původního středověkého opevněného dvora. Tato hláska svým tvarem připomíná maják. Věž je veřejnosti přístupná v letním období pouze o sobotách a nedělích a je odtud pěkný pohled na půvabnou krajinu v okolí Českého Těšína.

Rybí dům a obří akvária

Rybí dům s obřími akvárii najdete jen kousek od Archeoskanzenu. Je to nová, nevšední stavba připomínající menší zámek. Můžete si zde pochutnat na rybích specialitách a v obřích akváriích si prohlédnout sladkovodní ryby z našich řek a rybníků, například kapry, štiky, karase, sumce a jesetery. V blízkosti Rybího domu se nachází jezírko se zlatými rybkami, které je lemováno dřevěnými sochami ve zdejší krásné přírodě.

4. Naučnou stezkou Mionší za krásnou přírodou beskydského pralesa

Každý, kdo se chce seznámit s faunou a flórou původního jedlo – bukového pralesa, by se měl vydat do severovýchodního koutu naší země, na Naučnou stezku Mionší. Je okružní, určená pouze pro pěší a její délka je přibližně 7 km. Její celkové převýšení činí 330 m, je tedy středně náročná, a poněvadž vede taky po loveckých chodnících, je vhodná pro rodiny s již odrostlejšími dětmi. Vstup na naučnou stezku je povolen pouze s průvodcem, kterého si lze objednat v informačním centru v Dolní Lomné.

Naučná stezka vede po okraji pralesa, je přístupná pouze od 1. června do 15. září o sobotách a nedělích, přes týden je nutno se objednat. Naučná stezka začíná v obci Dolní Lomná, asi 200 m od zdejší autobusové zastávky Matyščina Louka a je zde taky možnost odstavit automobil na nově vybudovaném parkovišti. Na začátku naučné stezky je malý přístřešek a několik laviček.

Naučná stezka Mionší

Naučná stezka Mionší se nachází v Moravskoslezských Beskydech na hřebeni a svazích vrcholů Úplaz 950 m n. m. a Velká Polana 893 m n. m., mezi obcemi Horní a Dolní Lomná, asi 9 km jihozápadně od Jablunkova. Svoji rozlohou 169,7 ha je největší pralesní rezervací v Česku. Je to pozůstatek původního jedlo – bukového karpatského lesa, který kdysi pokrýval celé Beskydy.

Na zachování původního stavu pralesa měl značný podíl dřívější majitel beskydských lesů arcivévoda Bedřich Habsburský. Je to ten pověstný „Markýz Gero,“ jak jej nazval slezský bard Petr Bezruč. Tento arcivévoda sem často zajížděl s dalšími šlechtici na lov zvěře. Na jednom palouku si nechal postavit loveckou chatu a na stěně jedné místnosti chaty měl napsaný seznam zastřelené zvěře. Prales Mionší byl

využíván pouze k lovu zvěře. Dřevo se v pralesě vůbec netěžilo a tak prales Mionší zůstal zachován v původním stavu až do dnešní doby.

V beskydském pralesě Mionší najdete krásnou nedotčenou přírodu

Vaši pozornost dozajista upoutají zbytky mohutných starých jedlí, které svými bizarními suchými větvemi a ležícími kmeny vytvářejí typickou divokou scenérii pralesa. Je zde i několik nezalesněných travnatých ploch, z nichž nejznámější jsou Horní a Dolní Polana. Naučná stezka sice vede jen okrajem pralesa, ale dozajista budete okouzleni zdejší nedotčenou přírodou. Na zdejší naučné stezce je celkem 10 zastavení s informačními tabulemi. Dozvíte se z nich, jak například funguje přirozený les, proč je Mionší pralesem, o osídlování kraje horaly a mnoho dalších informací o zdejší fauně a flóře. Naučná stezka Mionší je prostě připravena pro všechny turisty a milovníky přírody.

Dolní Lomná je půvabná beskydská obec. V obci se nachází informační centrum, ve kterém si můžete objednat průvodce do pralesa Mionší. Můžete rovněž navštívit zdejší Zemědělský dvůr s domácími zvířaty a dřevěnou salaší. V replice dřevěnice původní Lomňanské školy z 19. století má sídlo Lomňanské muzeum s expozicemi věnovanými obci Dolní Lomná. Ve zdejším muzeu se taky konají nejrůznější kulturní akce výstavy.

5. Záhada kamenných kouli v beskydském lomu Megoňky

Na světě je několik míst, kde se vyskytují záhadné kamenné koule, o jejichž vzniku vlastně nic určitého nevíme. Snad nejznámější kamenné koule najdete v Kostarice. Za kamennými koulemi však nemusíte jezdit až do střední Ameriky stačí, když si zajedete na česko – slovenskou hranici do lomu Megoňky.